

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ
УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ
Институт за стратегијска истраживања

ФИЗИОНОМИЈА САВРЕМЕНИХ ОРУЖАНИХ СУКОБА

Др Милош Миленковић, пуковник
Др Дејан Вулетић, пуковник
Др Анита Пешић
Мсц Драган Бојанић, потпуковник
Мсц Анђелија Ђукић

ФИЗИОНОМИЈА САВРЕМЕНИХ ОРУЖАНИХ СУКОБА

Рецензенти

Пуковник др Срђан Старчевић, ванредни професор
Пуковник др Милован Суботић, виши научни сарадник
Др Вељко Благојевић, виши научни сарадник

Издавач

Институт за стратегијска истраживања

За издавача

Директор Института за стратегијска истраживања
Др Драган Станар, ванредни професор

Уредник

Пуковник др Миљан Милкић, виши научни сарадник

Језички редактор

Маја Јовановић

Припрема за штампу

Драган Капор

Тираж 200 примерака

Штампа Војна штампарија, Београд

ISBN 978-86-81121-34-4

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ
УНИВЕРЗИТЕТ ОДБРАНЕ
Институт за стратегијска истраживања

ФИЗИОНОМИЈА САВРЕМЕНИХ ОРУЖАНИХ СУКОБА

Београд, 2025. године

САДРЖАЈ

УВОД	9
1. САВРЕМЕНИ ОРУЖАНИ СУКОБИ И ПОЛИТИЧКА КОРИСНОСТ ВОЈНЕ МОЋИ У ПОСТМОДЕРНИМ РАТОВИМА.....	13
1.1. Како разумети сукоб, оружани сукоб, рат.....	15
1.1.1. Сукоб као начин одмеравања моћи.....	15
1.1.2. Рат – најекстремнији облик оружаног сукоба.....	17
1.2. Војна моћ и њена сврха	22
1.2.1. Перцепција и значај војне моћи	25
1.2.2. Како се војна моћ користи	29
1.3. Основне карактеристике савремених оружаних сукоба	34
1.4. Постмодерни ратови између теорије и праксе	40
1.4.1. Хибридни рат.....	46
1.4.2. Асиметрични рат	51
1.4.3. Инстант рат	54
1.4.4. Мрежни рат	58
1.5. Циљ рата – војна победа versus политичка победа ...	60
1.5.1. Војна надмоћ као пут до победе.....	67
1.5.2. Од војне до политичке победе	71
1.6. Ограничења политичке корисности војне моћи.....	79
1.6.1. Друштвени аспекти ограничења.....	80
1.6.2. Техничко-технолошки фактори ограничења.....	87
1.6.3. Легитимност као фактор ограничења.....	90
1.7. Реафирмација значаја војне моћи.....	97
Литература	103

2. ИНФОРМАЦИОНО РАТОВАЊЕ КАО САДРЖАЈ САВРЕМЕНИХ ОРУЖАНИХ СУКОБА	113
2.1. Значај информације у савременом информационом друштву	116
2.2. Информационо ратовање (операције) као елемент савремених оружаних сукоба.....	119
2.2.1. Карактеристике савремених оружаних сукоба.....	120
2.2.2. Информациони простор, окружење, супериорност.....	124
2.2.3. Информационо ратовање	129
2.2.4. Информационе операције	142
2.3. Информационо ратовање у концептима великих светских сила	144
2.3.1. Информационо ратовање у регулативи и концептима Русије.....	144
2.3.2. Информационо ратовање у регулативи и концептима Кине.....	155
2.3.3. Информационо ратовање у регулативи и концептима САД.....	160
2.3.4. Компаративна анализа информационог ратовања Русије, Кине и САД.....	170
2.4. Нове технологије као потенцијалне претње	172
2.5. Безбедност и заштита рачунарских система као основе критичних информационих инфраструктура	181
2.6. Информационо ратовање као реалност и будућност савремених оружаних сукоба	189
Литература	193
 3. ПСИХОЛОШКО РАТОВАЊЕ У САВРЕМЕНИМ ОРУЖАНИМ СУКОБИМА.....	203
3.1. Карактеристике савремених оружаних сукоба.....	204
3.2. Дефинисање психолошког ратовања и стратегијски документи о савременим оружаним сукобима.....	211
3.3. Циљеви психолошког ратовања у савременим оружаним сукобима	219
3.4. Средства психолошког ратовања у савременим оружаним сукобима	223

3.5. Методе и технике психолошког ратовања у савременим оружаним сукобима.....	231
3.6. Психолошко ратовање од племенске заједнице до савремених оружаних сукоба	234
3.6.1. Ратна пропаганда у прошлости.....	236
3.6.2. Психолошко-пропагандне активности у Првом светском рату	238
3.6.3. Ратна пропаганда у Другом светском рату	241
3.6.4. Психолошко ратовање у грађанским ратовима на подручју бивше СФРЈ и НАТО агресија на СРЈ	248
3.6.5. Психолошко ратовање и биолошки агенси.....	255
3.6.6. Психолошко ратовање у актуелним савременим оружаним сукобима	258
3.7. Психолошко ратовање и вредносни систем појединаца и група – вредносни систем припадника војске	260
3.8. Одбрана од психолошког ратовања у савременим оружаним сукобима	277
3.9. Смернице за одбрану од психолошког ратовања у савременим оружаним сукобима	283
Литература	285

4. ИЗАЗОВИ, РИЗИЦИ И ПРЕТЊЕ У САВРЕМЕНОМ БЕЗБЕДНОСНОМ КОНТЕКСТУ	297
4.1. Отпорност као императив савременог друштва.....	298
4.2. Угрожавање безбедности	300
4.3. Безбедносни изазови, ризици и претње у савременом контексту	303
4.3.1. Безбедносни изазови, ризици и претње – појам и теоријски концепт	305
4.3.2. Изазови, ризици и претње – карактеристике и класификација.....	308
4.3.3. Перцепција БИРП у стратегијама држава	316
4.4. Промене у стратегијама националне безбедности најзначајнијих држава	329
4.4.1. Стратегија националне безбедности САД.....	330
4.4.2. Стратегија националне безбедности Русије	333

4.4.3. Стратегија НР Кине	338
4.5. Еволуција претњи и ризика у савременом безбедносном окружењу	343
4.5.1. Три школе ризика	345
4.5.2. Стратешко управљање националном безбедношћу.....	350
4.6. Нови ризици и конфликти	356
Литература	361

5. САВРЕМЕНИ ОРУЖАНИ СУКОБИ КАО УЗРОК ПРОМЕНА НАЦИОНАЛНИХ ПОЛИТИКА ОДБРАНЕ, ПРИМЕР ДРЖАВА: ДАНСКА, НОРВЕШКА И ФИНСКА.....369

5.1. Оружани сукоби и тотална одбрана	374
5.2. НАТО и положај држава чланица	381
5.2.1. Стратејски концепти и планирање одбране НАТО	387
5.2.2. Отпорност чланица НАТО	390
5.3. Политика и систем одбране Краљевине Данске	395
5.3.1. Перцепција безбедносних изазова, ризика и претњи Данске.....	398
5.3.2. Политика одбране Данске.....	401
5.3.3. Систем одбране Данске.....	407
5.4. Политика и систем одбране Краљевине Норвешке ..	410
5.4.1. Перцепција безбедносних изазова, ризика и претњи Норвешке	412
5.4.2. Политика одбране Норвешке	415
5.4.3. Систем одбране Норвешке	420
5.5. Политика и систем одбране Финске Републике	426
5.5.1. Перцепција безбедносних изазова, ризика и претњи Финске Републике.....	431
5.5.2. Политика одбране Финске Републике.....	437
5.5.3. Систем одбране Финске Републике	440
5.6. Компарација система одбране Данске, Норвешке и Финске	446
Литература	455

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

355.4

ФИЗИОНОМИЈА савремених оружаних сукоба / [Милош Миленковић ... [и др.]]. - Београд : Институт за стратегијска истраживања, 2025 (Београд : Војна штампарија). - 467 стр. : илустр. ; 23 см

Тираж 200. - Напомене и библиографске референце уз текст. - Библиографија уз свако поглавље.

ISBN 978-86-81121-34-4

1. Миленковић, Милош, 1981- [аутор]
2. Вулетић, Дејан, 1972- [аутор]
3. Пешић, Анита, 1978- [аутор]
4. Бојанић, Драган, 1973- [аутор]
5. Ђукић, Анђелија, 1993- [аутор]

а) Оружани сукоби

COBISS.SR-ID 161309961

9 788681 121344